

Referat från möte i musikknettverket Hamar 3-4 februari 2005

Deltagande

Inge Torstenson Akershus Fylkesmuseum, Steinar Bjerkestrand, Ragnhild Nyhus och Tor Sæther Domkirkeodden, Cathrine Seim, Edward Grieg Museum, Troldhaugen, Hans Olav Gorset, Norges Musikkhøyskole, Eyvind Bagle Norsk Teknisk Museum, Ola Kai Ledang, NTNU, Mats Krouthén, Ringve; Sigrid Kvisle Sigdal Museum/Folkemusikksentret i Buskerud, Fnn Rønning, Telemark Museum och Dag H Sæverud, Voss Folkemuseum.
Inbjudna: Elisabeth Koren ABM-utvikling och Steinar Bjørneset, Museenes Datatjeneste.

Torsdag Domkirkeodden

Inledningsvis presenterades museet av Steinar Bjerkestrand och det gjordes en rundtur på Storhamar gård på Domkirkeodden.

Fagsamling: registrering av musikkinstrumenter – Metoder og hjelpemidler

Undertecknad redogjorde för den manuella riksinventeringen som genomfördes av Ringve Museum 1974/1975, då 323 museienheter tillfrågades om eventuella musikkinstrument i samlingarna. Ett frågeschema med teckningar av instrumenttyper medsändes. Ca 90 svar erhöles efter viss purring. Materialet gav många värdefulla uppgifter om fördelning av olika musikkinstrumenttyper: uppskattningsvis klaver 13%, stränginstrument 40%, blåsinstrument 35%, membraninstrument 4%, självklingande instr 5% elektiska/elektroniska instr 0,1 % och övriga (mekaniska instr, lydåtervinning mm) 2,9%. Undersökningen har bidragit till att vissa samlingar och enslikda instrument hamnade i rampljuset – internationellt uppmärksammade klaverinstrument (tangentygel, klavikord), utmeuropeiska musikkinstrument mm. Den nya kunskapen förmedlades bland annat genom utställning (Ringves Lyd fra leire) och utgjorde ett material till Bjørn Aksdals översikt över historiska musikkinstrument i Norge ”Med Piber og Basuner Skalmeye og Fiol”.

Materialet efter ”riksinventeringen”, som i huvudsak består av frågeformulären med antal fioler, klarinetter etc samt i bästa fall med en tillverkares namn, är ej överfört till något elektroniskt register/katalog. Undersökningen är ett steg i rätt riktning för vidare nätverksarbete: att rita kartan gör det lättare att gå vidare i olika projekt. Inom nätverket anses därför att en nasjonal databas över musikkinstrument bör upprättas som ett första steg.. Inventering / samordna uppgifter om digitalt registrerade instrument i norska museer samt nyregistrering av övriga.

Elisabeth Koren, ABM-utvikling presenterade några preliminära resultat från en nyligen genomförd undersökning bland norska museer angående bruk av elektronisk programvara i registrering av sina samlingar

Historia: snabba förändringar inom museivärlden de sista 10-20 åren har medfört att en IT-satsning har prioriterats. ABM-utviklings målsättning är att höja tempot i IT-processen och har givit ansvar till Museenes datatjeneste (MDT) att utveckla programvara till museerna. De flesta museer har skaffat sig olika versioner av WinRegimus eller Primus.”. WinRegimus är utvecklat av Aksis/Universitetet i Bergen medan Primus är utvecklat av ett fellesprojekt av några ledande norska museer med start 1996. ABM-utvikling kommer att rekommendera Primus som arbetsverktyg inom norska museer. MDT kommer att erbjuda alla WinRegimus-användare att konvertera sina baser till Primus mot en kostnad.

Undersökningen (beställd av MDT):

Undersökningen omfattade användare av WinRegimus och Primus, övriga museer med medel fr KKD 2004 samt vissa kulturhistoriska museer.

160 svar har inkommit ; 136 ja 14 nej o 10 uoppl på fråga om museet ”bruker elektronisk programvare i registrering av samlingene?” Ja-svaren fördelar sig enligt följande:

WinRegimus 2 eller 3	93	69 %
Primus	25	19 %
Øvrige (acsess-basert, mfl)	18*	13 %
TOTALT	136	

*- siffran var eg högre då några museer oppgav sig ha flera olika system

Ca 40 % anger sig vara ”dagligbruker” av sitt elektroniska system. När det gäller bruk finns det en skiljelinje mellan stora och små museumsenheter. Större enheter använder katalogen i större utsträckning dagligen, något som Koren tolkar som att de har större behov av och mer resurser till registrering. Däremot är andelen digitalt registrerade gjenstander jämn över hela skalan stora-små museer. Hälften av museerna oppger att de har registrerat halva sin samling eller mer i ett digitalt system och nära en femtedel oppger att de är fullständigt i mål med att registrera sin samling digitalt. En fjärdedel av museerna oppger att de har registrerat mindre än 13% av samlingen. Denna grupp förvaltar dock hela 30% av *gjenstandsmassan*. .

Koren rådde nätverket till att använda rårande system – ej starta en ny plattform. Det vore att oppfinna hjulet på nytt. Istället bör man skapa strukturer för en permanent kontinuelig oppbyggnad av en SAMKATALOG.

Steinar Bjørneset, från Museenes Datatjeneste presenterade organisationens syfte: att koordinera digitala system i museumsnorge. De har i oppgift att vidareutveckla Primus, samt koordinera utvecklingen av Imago och WinRegimus. Det började som ett 3-årigt projekt och det arbetas med en fast etablering och organisationsform. MDT består per idag av 2 personer, men en tredje person skal anställas denna våren. Tjänsterna är plasserade hos Norsk Folkemuseum och finansieras av ABM-utvikling med en betydelig självfinansiering (försäljn av Primus och konsulttjänster).

Primus finns på ett 50-tal institutioner i Norge samt i Sverige (Nordiska museet, Armémuseum, snart Upplandsmuseet). Primus handterar *gjenstander, fotografier, film/video, bygninger*, och har moduler for magasin, utlån, aksesjon, mappe. Systemet innefattar INTE böcker. Programmet oppges vara *brukerstyrt* – synpunkter på utformning tas hänsyn till i kommande versioner. Det er etablerat en *nasjonal brukergruppe* för Primus. Brukergruppen fungerer som bindeledet mellan MDT och brukarna. Kostnaderna för ”Primus flerbruker” är oppdelat i en initialkostnad som betalas en gang (6200,-), och en årlig *vedlikeholdskostnad* som uträknas utifrån institutionens årsverk (*vedlikeholdskostnaden* för ett museum med 10 årsverk er: 5000 + 230*10: 7300,-). Konvertering av WinRegimus databas är inkluderat i initialkostnaden för Primus. Bjørneset oppger att Primus är ett mer stabilt og funksjonsmessigt rikt system än WinRegimus .

Under 2005 oppger Bjørneset att MDT kommer att arbeta med en utveckling av generell konserveringsmodul for alle materialtypene inom Primus (åtgärder för konservering av byggnader, såkalt FDV), en ”off-lineregistrering” för att göra registreringar i Primus utan att vara oppkopplat på nätet. I tillegg skall det etableras en modell for regionala Primusdatabaser, samt en SAMKATALOG för norska museumssamlinger för internet skall uvecklas. Det senare blir en gratistjänst för den vill söka efter olika typer av gjenstander i norska museer. Dit skall kunna exporterats valda delar av existerande digitala system (Primus, WinRegimus ”alla databaser som er baserade på ABM-Utviklings feltkatalog är möjliga att konvertera material ifrån”), katalogen blir samlingsoavhengig mm.

Bjørneset råder nätverket att förhålla sig ett EXSTERANDE system! Utmaningen blir att i samråd med ABM-u o MDTj utveckla ett ”standardformat (utväxlingsformat) för musikinstrumenter” dvs bestämma nivå för dokumentation samt att koordinera detta.

Fotokurs

Jan Haug, Domkirkeoddens fotoavdelning, gav råd och tips om ljussättning av bilder, format på digitala bilder samt presenterade fotoavdelningen

På kvällen visade Tor Sæther och Steinar Bjerkestrand *Glasskatedralen* (Hamar domkirke) och dagen avslutades med *samkväm*.

Fredag Kirsten Flagstadmuseet, Hamar

Å stille ut en sanger

På Kirsten Flagstad-museet, inrett i Hamars äldsta träbyggnad, samlades deltagarna till en omvisning med konsert samt påföljande diskussion under temat utställningskritik. Ansvarig för museet, Inledningsvis berättade Ragnhild Nyhus om Kirsten Flagstad och hennes spännande liv samt och spelade upp några intressanta inspelningar. Därefter sjöng Marthe Werring Holmern sånger av Schubert, Grieg o Puccini, repertoar kopplad till Flagstad under ack. av Live Weider Ellefsen på piano.

Museet genomgår en ombyggnad inför öppningen till våren och önskade tillbakemelding på hur det såg ut i dagsläget (ännu var utställningen inte klar).

Här följer några punkter av konstruktiv kritik som framkom under diskussionen, många förslag var långsiktiga. NB! Det var mycket i utställningen som var positivt, men som kanske kommer i skymundan av åtgärdsförslaget, bla. var deltagarna överförtjusta i ett rum med en installation av en scen (Metropolitan) med en scenkostym där man kan föreställa sig Flagstad sjunga Wagner.

Konkreta rumslösningar

- önskan om att dela upp utställningen i en offentlig och en privat halva rent rumsligt, för att följa två tänkta teman (karriären-kvinnan eller musikk-handarbete etc)
- Kanske flytta Wagnerrummet till 2.etg stora rum för att understryka det offentliga. Skapa mycket YTA – Met-bilder med publik på väggarna. Höger sida av huset kan inredas till loge, rum i hemmet etc.
- Dramatisera och knyt gjenstandena till händelser i KF:s liv, exvis Didomasken till känslolivet efter kriget; lägg till musiken ”remember me”.
- Om möjligt göra montrar med diskreta, dramatisera innehållet (Didos mask mm)
- ”Kostymerna är grädden / *fløten* i utställningen” Viktiga!
- Välja ut EN kostym att visa per år, och bygg upp en historia kring den, så skapas ett intresse och en förväntan.

Allmänt

- Skapa en huvudberättelse som kan fungera som röd tråd
- Rendyrka teman, som är gjort i Wagnerrummet
- ”Det är många gjenstander med olika hirtorier spec i det stora rummet på 2. etg satm kostymerna.”
- Göra omvisningsturen som en promenad i en opera, varje rum blir en akt.
- Välj ut en målgrupp, medvetet. Det är svårt att nå ”allmänheten”. Vem förväntas komma på besök? Är det någon speciell grupp som är intressant att rikta sig mot?
- Lyd i utställningen viktigt.

- Viktigt att förmedla genom en stemme/röst. Ragnhilds berättelser är så spännande att de tjänar på att berättas live. Också en kammarkonsert, eller kortare sångexempel, levandegör SÅ mycket.
- I ett stort "Met-rum" kan barn (och leklystna vuxna) få klä ut sig, sjunga duett med Flagstad eller Puccini-karaoke. Stor potential mot skolor och förskolor.

Oppsummering

Den ursprungliga idén med ett egenfabricerat elektroniskt verktyg faller sannolikt bort med hänsyn till vad som sades på torsdagen om Primus och ABM-u:s strategi. Nätverket arbetar dock vidare med idén om en inventering av musikinstrument. Verktyg blir istället den av MDT skissade nätbaserade SAMKATALOGEN med sin underpost 5.3.4 "Musikinstrumenter". Nätverket kan fungera som en katalysator för och kvalitetskontroll av vissa fält till SAMKATALOGEN. Undertecknad skissade upp en möjlig väg att gå..

- Alla museer med Primus/WinRegimus -> material om musikinstrument (nettverk söker upp och uppmanar)
- Museer med andra datasystem -> material konverteras av MDTj (nettverket söker upp)
- Andra museer UTAN datasystem: -> registrering i Excel e.d. och TIF-bilder sänds till MDTj för konvertering (Nettverket utför arbete)
- Uppgradering av bild alla kategorier ovan - > TIF-format (Nettverket hjälper respektive museum dvs fotograferar bilder som ej finns digitalt avbildade! / digitaliserar existerande dias, neg, pos. etc)

Medel söks för en projektanställning inom musikknettverket som kan utföra huvuddelen av arbetet. Arbetsfördelning ej fastställd mellan nettverk, MDTj o ev projektanställd.

Nettverktes framtida uppgifter

- Strategiplan (Mats skriver förslag, nätverksdeltagare ger sin syn – VIKTIGT ATT ALLA TÄNKER TILL!!) MATS sänder runt schema för SWOT-analys Nyckelord: "Nasjonal samlingsforvaltning" och "Nasjonal innsamlingspolitikk"
- Lista på framtida projekt: nämnt bevarat lyd på museer / arkiv (Mats skriver förslag, nätverksdeltagare ger sin syn – VIKTIGT ATT ALLA TÄNKER TILL!!)
- Utredning av primus-förhållanden o vad gäller for Fiol o instrumentregistrering? (mats arbete)
- ALLA skriver ned antal timmar löpande under 2005 och sänder till Mats för registrering inför ABM-u.

Nästa möte 25-26 augusti i Oslo. Möjligen blir det endast EN av dagarna. Besked efter påsk. På dagordning: söknad om medel for samkatalogsprojekt samt besök i musikinstrumentssamlingar i huvudstaden med någon specifik "faglig" problemställning.

2 mars 2005

Mats Krouthén
Ringve